

Žena za sva vremena i efektne glazbene mijene

"Možda bi bolje bilo pričati samo o uspjesima, ali moja diskografija predstavlja priličan kaos. Htjela sam pjevati i jazz i rock i pop, pjevala sam po festivalima, htjela sam biti prisutna na svim glazbenim zbivanjima u zemlji i bila sam možda više od svih. Pjevala sam na blues festivalima, snimala s Boškom Petrovićem. Imam sedam jazz albuma i zbog toga je u percepciji mog postojanja na sceni dolazilo do zabuna, nisu znali u koju bi me ladicu smjestili. Ali, ja ne želim spadati ni u jedan fah. Ja sam prepoznatljiva po svojim fazama uvjetovanim mojim životnim situacijama, raspoloženjima i trenutačnim emocijama", izjavila je Zdenka Kovačićek u recentnom intervjuu Jutarnjem listu.

Prilično realno sagledavajući svoju – kako u našim, tako i u svjetskim gabaritima - iznimno dugu pjevačku karijeru, Zdenka je tom izjavom sažela zašto je s jedne strane "mačka s devet života" u domaćoj pop glazbi, a s druge pjevačica koja je svojim snažnim, impulsivnim i ekspresivnim "elektra" glasom stvarala "frku" u kojem god glazbenom žanru se okušala i u koju god glazbenu mijenu se upustila. Tu šarolikost, ali i suverenost ovladavanja stilovima u kojima se i danas usuđuje okušavati - nakon 65 godina umjetničkog staža i u dobi kad većina pjevačica eventualno zapjeva na nekoj penzionerskoj fešti ili u najbolju ruku izvodi samo nekolicinu provjerenih standarda iz svoje karijere – Zdenka podastire i na novom albumu "Konstatacija jedne mačke". Pjevačkom energijom i eksplozivnošću glasa iznova nas zapanjuje lakoćom kojom kroti blues, soul, gospel, rock i jazz skladbe te ulazi u duet ili čak u duel s enfant terribleom rocka Davorom Gopcem i hip hop primadonom Mirelom Priselac - Remi nakon kojeg ne bi čudilo da njezin sastav Elemental pozove Zdenku na uzvratno gostovanje.

"Konstatacija jedne mačke" tek je posljednja dionica jedne turbulentne, ali i bogate karijere započete u okviru Dua Hani (Duo Honey) kojeg Zdenka Kovačićek kao trinaestogodišnja djevojčica 1957. godine osniva s Nadom Žitnik. Nije mnogo snimaka ostalo sačuvano za budućnost, unatoč tome što je Duo Hani postigao veliki uspjeh i sa istoimenim vinilnim EP singlom na 45 okretaja uz Orkestar Stjepana Mihaljineca, a na kojem su se našli i fino stilizirani hrvatski prepjevi "Sa mnom pleši" ("Sway", u ritmu mamba hit meksičkog skladatelja Pabla Beltrana Ruiza iz 1953. godine koju je 1957. u engleskom prepjevu proslavio Dean Martin) i "Želim te" ("I Want You, I Need You, I Love You", hit Elvisa Presleya iz 1956. godine, autori Ira Kosloff i Maurice Mysels). Iza Dua Hani ostalo je još sedam singlica, ali ne i LP ploče jer potonje tada još nije bilo isplativo proizvoditi za naše tržište. Stoga Zdenka šezdesete godine 20. stoljeća, unatoč već stečenom tinejdžerskom zvjezdanom statusu, uglavnom provodi na klupskim nastupima i turnejama s ove i one strane "željezne zavjese", a manje polažući pažnju na domicilno tržište, sve do nastupa na festivalu "Opatija '70" s pjesmom "Zbog jedne melodije davne" Miljenka Prohaske.

I taman kad bi slušatelj očekivao da se potom, nakon učešća na "Zagrebačkom festivalu '71" s "Otvorila sam prozor" (Kornelija Bate Kovača) i na "Beogradskom proleću '72" s "Ljubav" (Vojkana Borisavljevića), skrasi u lakonotnim vodama - mada je i Prohaskina melodija neobičan hibrid domaće zabavne glazbe, big band jazz, baroque-popa i lagane psihodelije, nadošle s "ljetom ljubavi" iz San Francisca – Zdenku umjesto zabavnoglasbenih uskoro počinju privlačiti neki drugi festivali. Ili, kako je to živopisno opisao Dražen Vrdoljak na ovitku za album "To Be Zdenka" (2004) s kojeg će lansirati hit "Žena za sva vremena": "Zreo, odmjeren nastup u skladbi "Zbog jedne melodije davne" mogao joj je osigurati doživotnu rentu stručnih žirija za interpretaciju na svim poznatim i još nepokrenutim domaćim festivalima, ali njezin se izvođački instinkt odupirao statusu bezgrešne svete krave zabavnoglasbenih trkališta. Naprotiv, kao da je jedva dočekala

pokretanje alternativne smotre poput ljubljanskog "Boom" festivala, na kojem se 1973. mnogo prirodnije osjećala u društvu rock trija Nirvana s "Klik temom #1".

Nije pretjerano reći da je baš u to doba Zdenka odabrala postati "mačka", odnosno jedna od prvih te vokalno najburnija domaća rock pjevačica, no možda i zbog tog "bijega" od zabavnjaka među rokere, bluzere i džezere – unatoč zapaženim singlovima "Žuta ruža" (1971), "Dani ljubavi i dani mržnje" (1973), "Tajna" (1973), "Ti nikad nećeš znati srce jedne žene" (1975), "Hello, Mr. Elton John" (1976) čija će B strana biti antologijski funk-rock "Mali crni brat", "Vjerovao ti ili ne" (1977) – biva osuđena čekati debi album sve do 1978. godine. Dakle, gotovo dvadeset godina nakon debija u okviru Duo Hani. Zauzvrat, dočekala je satisfakciju da joj pjesme za album prvijenac "Zdenka Kovačićek", na kojem se i fotografijom s ovitka nadaže poput Janis Joplin i Tine Turner, skladaju Goran Bregović, Kornelije Bata Kovač, Tihomir Pop Asanović, Vanja Lisak, Igor Savin, Vlado Delač i drugi, tada vodeći autori rock i jazz glazbe. Na tom prvom solo albumu - uz hit "Hello Mr. Elton John", soul brijačinu "Kobra", bigbandovski hibrid "Hajde, Džefersone", Asanovićev funk-rock "Mali crni brat" kojeg je 2016. efektno revitalizirao zagrebački nu-jazz kolektiv Dementronomes - osvanula je i Savinova "Elektra" koja će se 2017. godine zarolati i na reviji novih kreacija ekstravagantnog modnog maga Karla Lagerfelda.

Posrijedi je progresivni electro-disco "komad" srodan hitovima kakve su tijekom druge polovine 70-ih za Donnu Summer skladali i producirali Giorgio Moroder i Pete Bellotte. Čak i tvrdi od Donninih najžešćih brojeva. Ta ekstatična skladba, gotovo posve zasnovana na zvrndanju dubokog zvuka sintisajzera iznad kojeg Zdenka, premda skladba nema stihova, dominira nebeski visokim vokalom, savršeno je podesna za barem dva-tri nova remiksa. Sjajno se tada mogla uklopiti i u neku od scena potjere u kulturnom filmu "Ulični ratnici" ("The Warriors", 1979) Waltera Hilla, ali nažalost nije. Ipak, sjajno je prilegla u finalnom defileu manekenki na prezentaciji nove Lagerfeldove kolekcije. Čuje se da je snimljena kasnih 70-ih, ali jednako impresivno i avangardno, hrabro i drsko zvuči i danas. Nije nevažno je li onaj tko je recentnu Lagerfeldovu modnu reviju kuće Chanel odlučio zatvoriti s "Elektrom" tu skladbu čuo putem YouTubea, streaming servisa poput Deezer ili Spotifyja, kompilacije "Electronic Yugoton" ili na reprint LP-u austrijske diskografske kuće PMG, posvećene reizdavanju opskurnijih albuma disco i funk glazbe 70-ih i 80-ih, jer i to ukazuje kako se domaća glazba može tržiti van granica Hrvatske.

No za Zdenku, osobno, još je važnije što je i time potvrđeno da je ona, kako kaže njezin ponajveći hit, "žena za sva vremena". I za razne glazbene stilove i efektne glazbene mijene. Nešto slično dogodilo se i s "Frkom", naslovnom pjesmom njezina albuma iz 1981. godine koju je maestralno obradio electro-pop duo Nipplepeople. Ta je pjesma u njihovoj verziji do sada pregazila 12 milijuna preslušavanja na YouTubeu, a to je danas najrelevantnije mjerilo nečije popularnosti i slušanosti. U ovom slučaju i neprolaznosti kvalitete Zdenke Kovačićek čiji je album "Frka" zasnovan na stihovima Slavice Maras iz zbirke pjesama kojoj se vraća i na novom, istoimenom albumu "Konstatacija jedne mačke". Tada je provokativni stih "otkrila sam ljubav i guzicu" pretvoren u benigniji "otkrila sam ljubav i bluzicu", ali "Frka" je također bio album ispred svog vremena da bi s trećim "Love Is A Game" (1989) sa skladbama Dalibora Paulika i Dubravka Stojsavljevića ponovo pokušala proboj na inozemno tržište pa i američko i to nakon dvadesetak turneja po ondašnjem SSSR-u.

Početakom 90-ih vraća se jazzu, no više ne u formi jam sessiona poput onih ranijih s Boškom Petrovićem iz "Kulušića", nego uz trio Vanje Lisaka i klasičniji jazz repertoar s kojima je često i suvereno nastupala po Hrvatskoj, Sloveniji, Italiji i Austriji. Ta dionica Zdenkine karijere sačuvana na "Happy Jazz Albumu" (1991) i "Happy Jazz Albumu Volume II" (1994), kasnije nadopunjenima izdanjem "Happy Jazz Revisited" (2013) prije kojeg je Zdenka s Big Bandom HRT-a objavila i album "Jazz Portrait" (2009). Kompilacijom "Žuta ruža" (1996) obuhvatila je niz skladbi s festivala i iz radijskih arhiva, snimljenih od

1959. do 1995. godine, a nakon tog podsjetnika na nedovoljno (re)valoriziranu prošlost kreće u još jednu mijenu.

S tada jako mladim Markom Tomasovićem na albumu "Zdenka Kovačiček" (1999), nazvanom kao i njezin debi album iz 1978. čime je htjela naglasiti da je spremna za novi početak, a onda s albumom "Ja živim svoj san" (2002), osvojila Porin za najbolju žensku vokalnu izvedbu da bi neformalnu trilogiju u suradnji s Tomasovićem efektno dovršila albumom "To Be Zdenka" (2004). Ta suradnja napokon je nastavljena početkom 2021. godine objavom albuma "Konstatacija jedne mačke" nakon kojeg se može konstatirati kako Zdenka ima više glazbenih života ili barem glazbenih rola od mnogih pjevačica u nas, ali i u svijetu.

Kad smo već kod rola, poziv velikog režisera Damira Zlatana - Freya u Slovensko stalno gledalište u Trstu 2002. godine urodio je Zdenkinom glavnom ulogom u rock operi "Princesa na zrnu graha" kojom oduševljava i publiku i kritičare u slovenskim, talijanskim i hrvatskim novinama, a još veći kazališni uspjeh doživjela je 25. listopada 2008. na premijeri projekta "S ljubavlju, Janis", čime je na kazališnim daskama postala prva "europska Janis Joplin"; vjerojatno jedina u nas sposobna "imitirati", bolje rečeno "oživjeti" pokojnu američku žensku blues-rock legendu, dakako uz stelarnu postavu glazbenika poput Branka Bogunovića, Nevena Mijača i drugih. Glazbeno-kazališni triptih slavodobitno je dovršila 2014. godine ulogom Elle Fitzgerald u mjuziklu "Ella i Marilyn" zagrebačkog Kazališta Komedijska koja joj je donijela i nominaciju za najbolju žensku ulogu u kategoriji mjuzikla Nagrade hrvatskog glumišta, popraćen i live albumom "Zdenka pjeva Ellu i Lelu" (u suradnji s Lelom Kaplowitz, mlađom, ali đtakoer renomiranom hrvatskom jazz pjevačicom koja je nastupala u Blue Noteu, Birdlandu, Madison Square Gardenu, Carnegie Hallu...).

Nakon 65 godina karijere Zdenka Kovačiček, "žena za sva vremena" prokušana u raznim glazbenim stilovima i mijenama - uvijek s jakim gardom i moćnim vokalom, a nikada bez kvalitetne supstance i originalne forme - napokon prima i hrvatsku diskografsku nagradu Porin u naizgled počasnoj, no zapravo ultimativnoj kategoriji, onoj za životno djelo. Bio je i red, "konstatacija" je jednog kritičarskog psa tragača u ime "jedne mačke" s devet glazbenih života.

Aleksandar Dragaš, ožujak 2021.